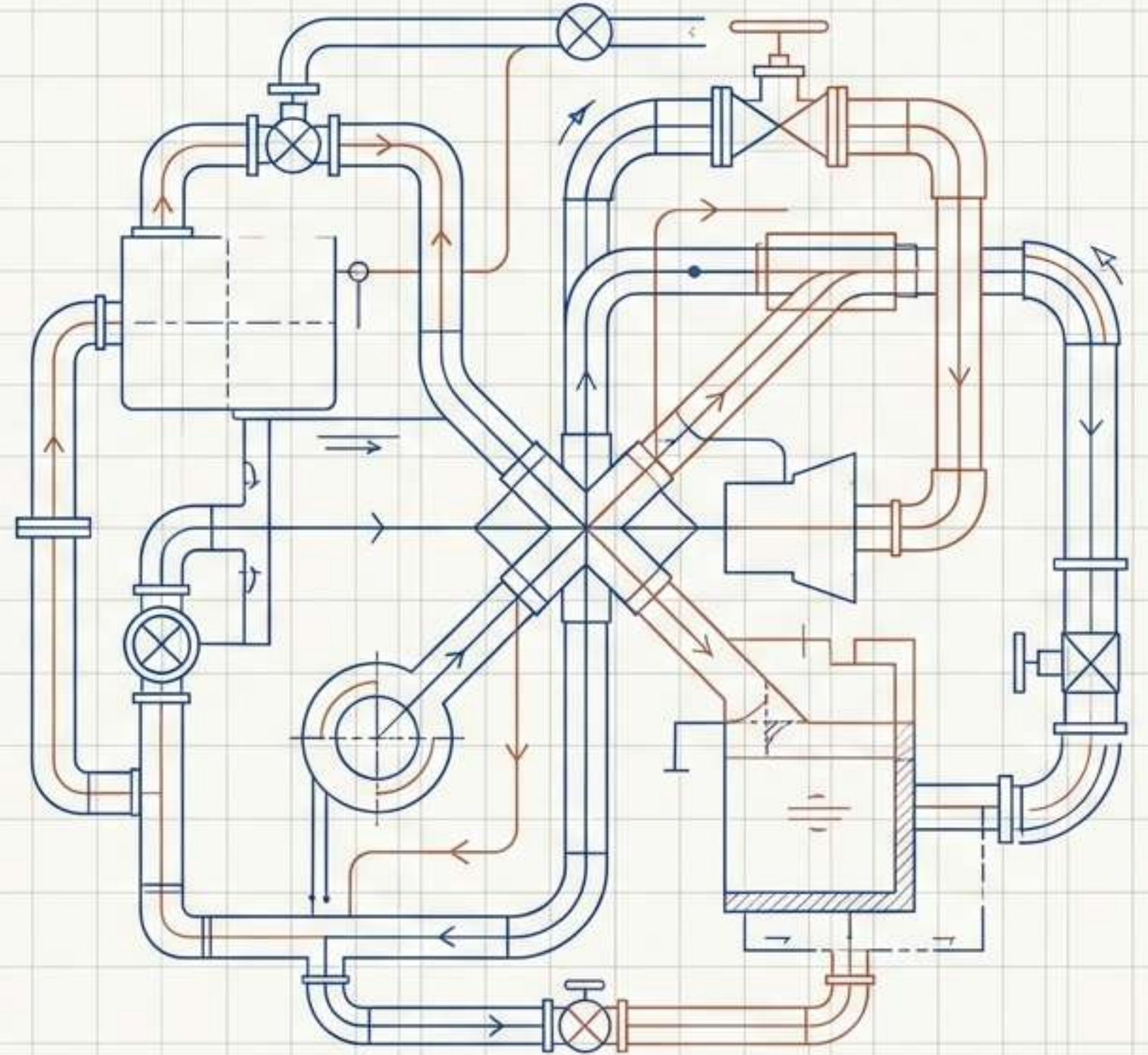

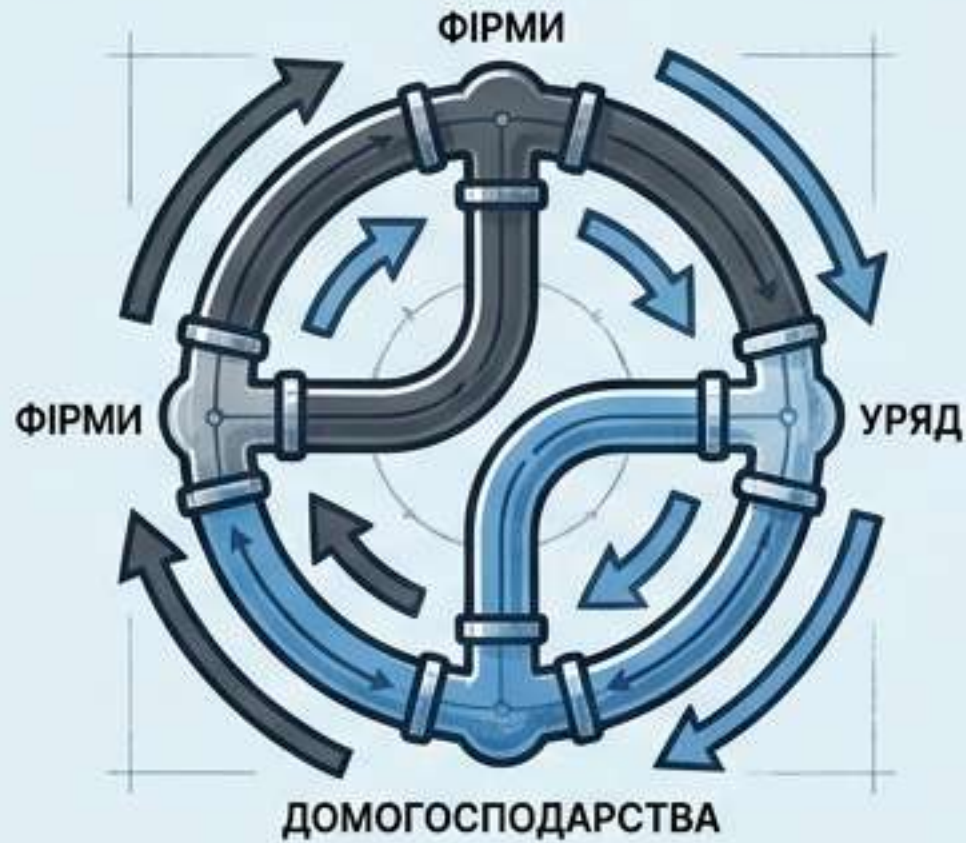
Кровоносна система економіки

Анатомія грошового обороту:
Архітектура потоків, об'єм маси та механіка швидкості.

Макроекономічний аналіз системної ліквідності

Три виміри фінансової гідродинаміки

Напрямок (Механіка потоків)

Як гроші циркулюють між фірмами, урядом та домогосподарствами, обслуговуючи створення та розподіл ВВП.

Об'єм (Маса та Ліквідність)

Кількість грошей у системі та рівень їхньої готовності перетворитися на реальні товари (агрегати та грошова база).

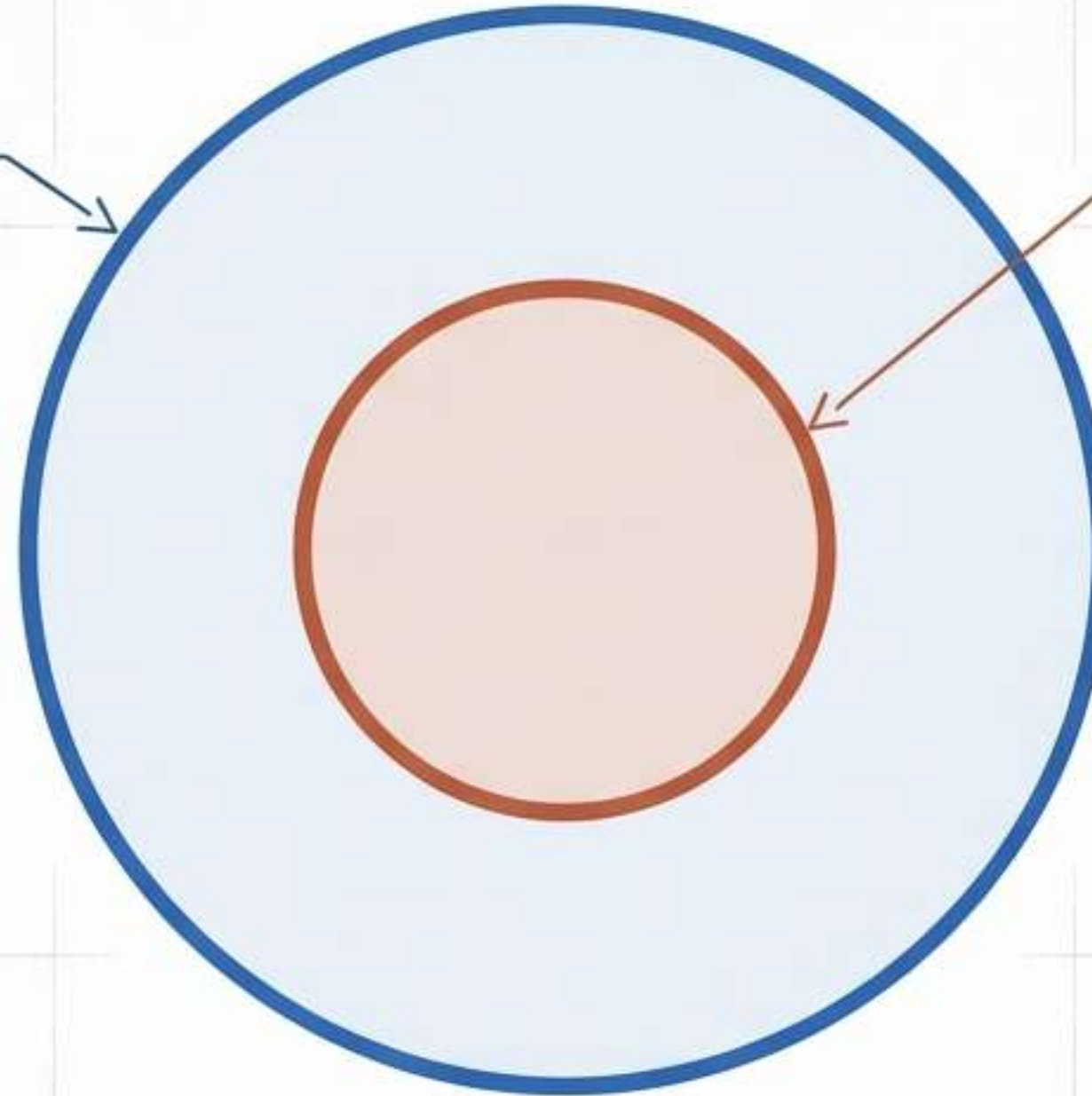
Швидкість (Пульт системи)

Частота, з якою кожна грошова одиниця генерує транзакції, та її критичний вплив на інфляцію (формула Фішера).

Оборот чи Обіг? Анатомія понять

Грошовий оборот (Макрорівень)

Безперервний процес руху грошей, що обслуговує всі стадії суспільного відтворення: виробництво, розподіл, обмін та споживання. Це рух усього сукупного капіталу суспільства.

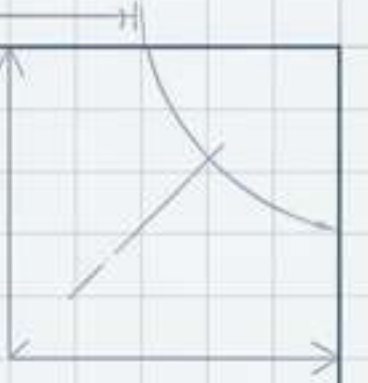

Грошовий обіг (Сфера обміну)

Специфічна частина обороту, де гроші функціонують виключно як засіб обміну при реалізації товарів.

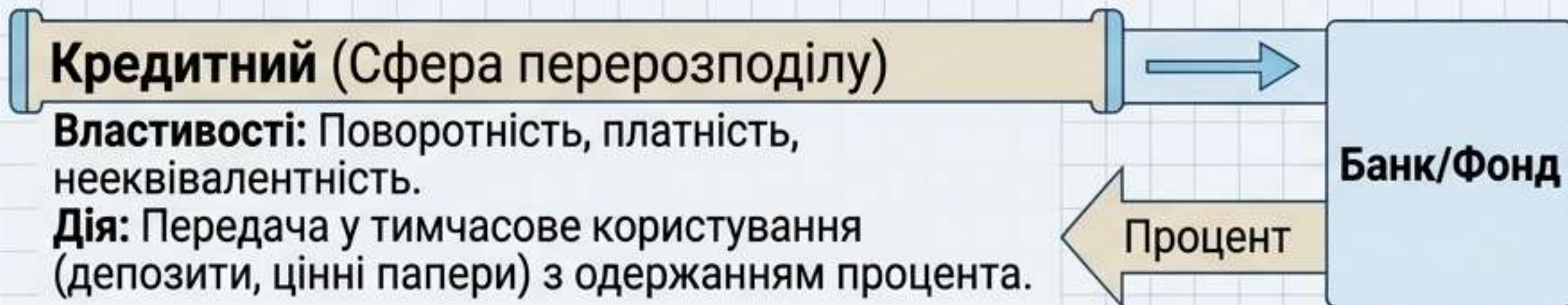
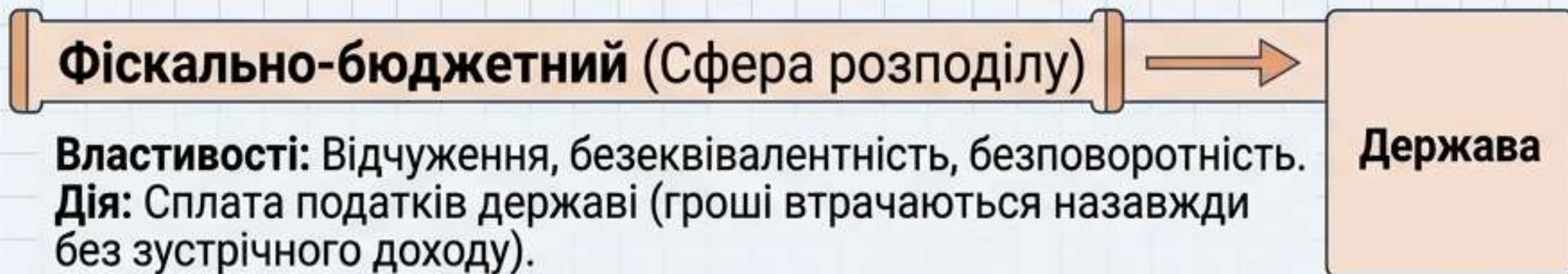
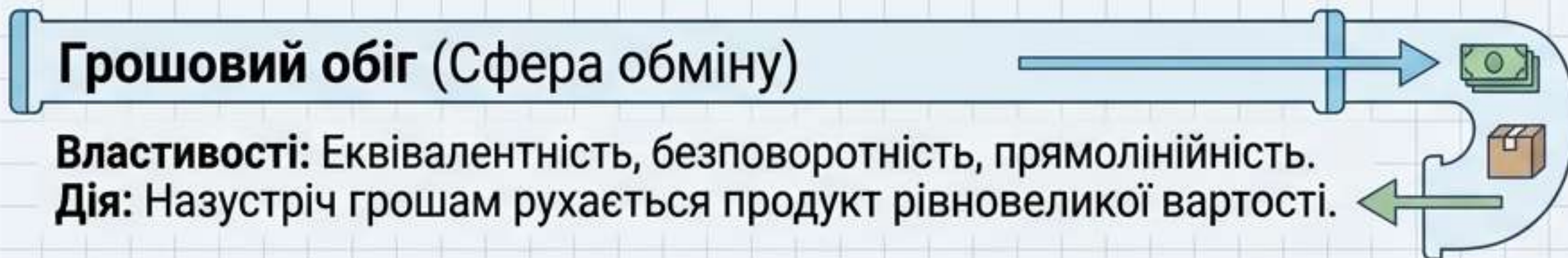
Примітка: Рух реальних благ (натурально-речовий вираз ВВП) та рух грошей нерозривно пов'язані. Їхня спільна субстанція — цінність виробленого продукту.

Парадокс багатства: Макро- та мікрорівні системи

	Оборот індивідуального капіталу (Мікро)	Сукупний грошовий оборот (Макро)
Роль грошей	Форма багатства, елемент капіталу.	Виключно засіб обігу, а не багатство країни.
Ефект збільшення маси	Більше грошей = індивід стає багатшим, можливості доходу зростають.	Раптове подвоєння грошової маси не збільшує сукупний капітал суспільства, а провокує інфляцію або витрати на емісію.
Джерело поповнення	Власні кошти суб'єкта або мобілізація на грошовому ринку.	Задовольняється лише за рахунок додаткового продукування (емісії) грошей центральним банком.

Три сектори грошового обороту

Готівкова vs Безготівкова форма

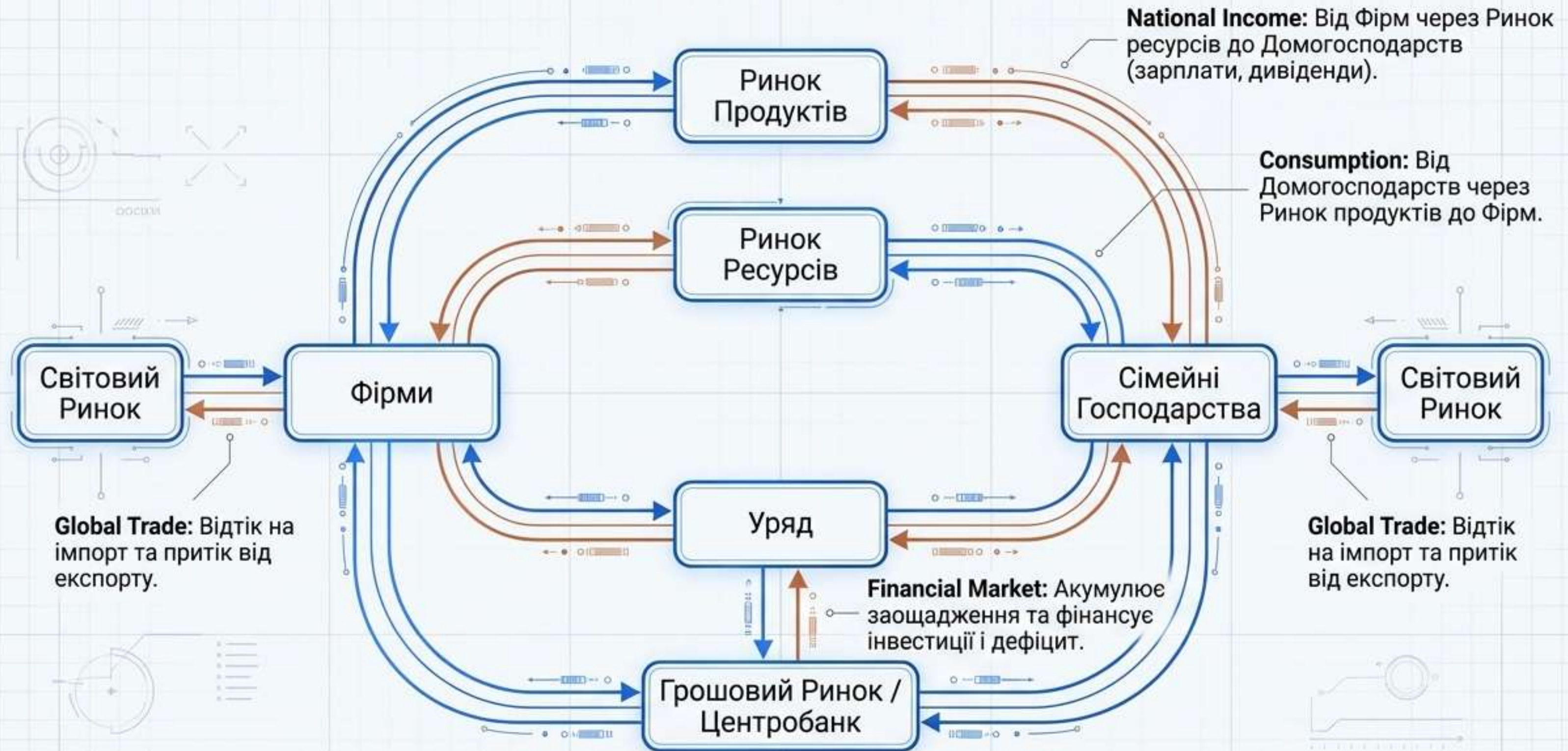

Готівка: Обслуговує тіньовий бізнес, рухається поза банками, дає автономію суб'єктам.

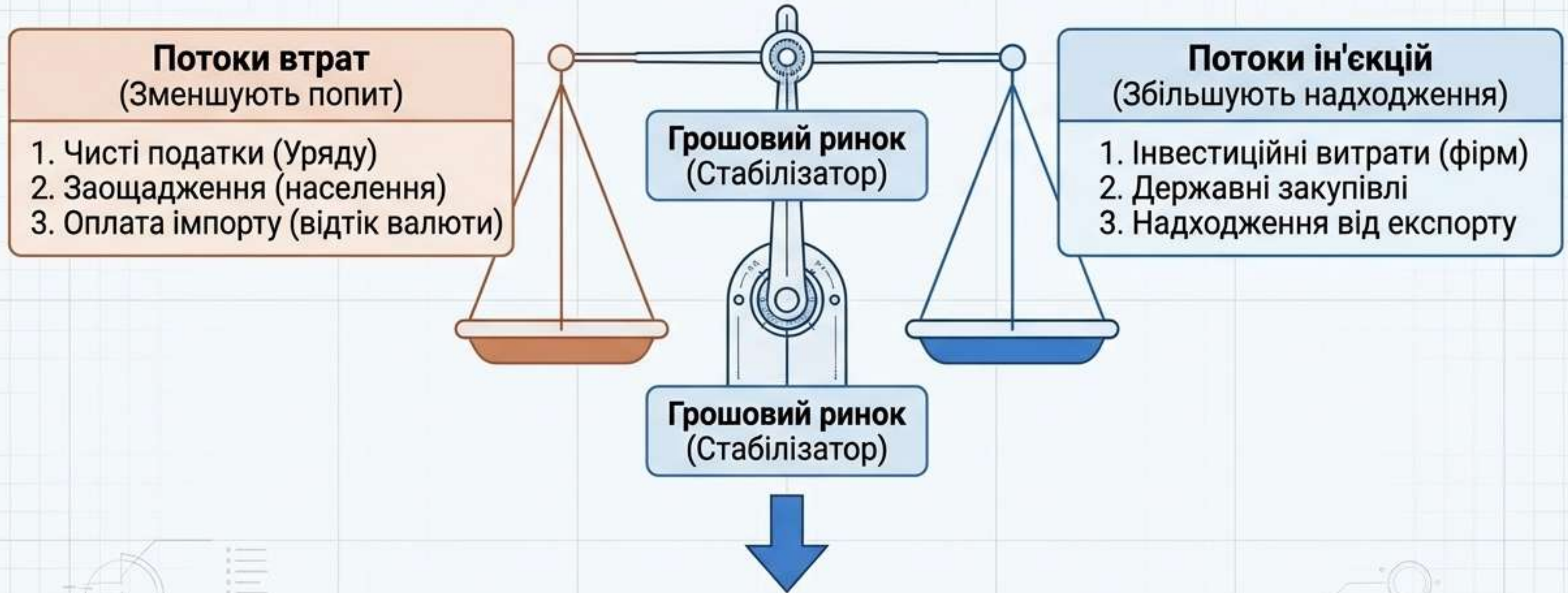
Безготівка: Забезпечує контроль з боку банківської системи та держави, розширюється в міру розвитку правової бази.

Макроекономічне креслення потоків

СУТНІСТЬ СИСТЕМИ: Система є безперервною. Затримки грошей викликають стагнацію товарних потоків.

Механіка рівноваги: Втрати проти Ін'єкцій

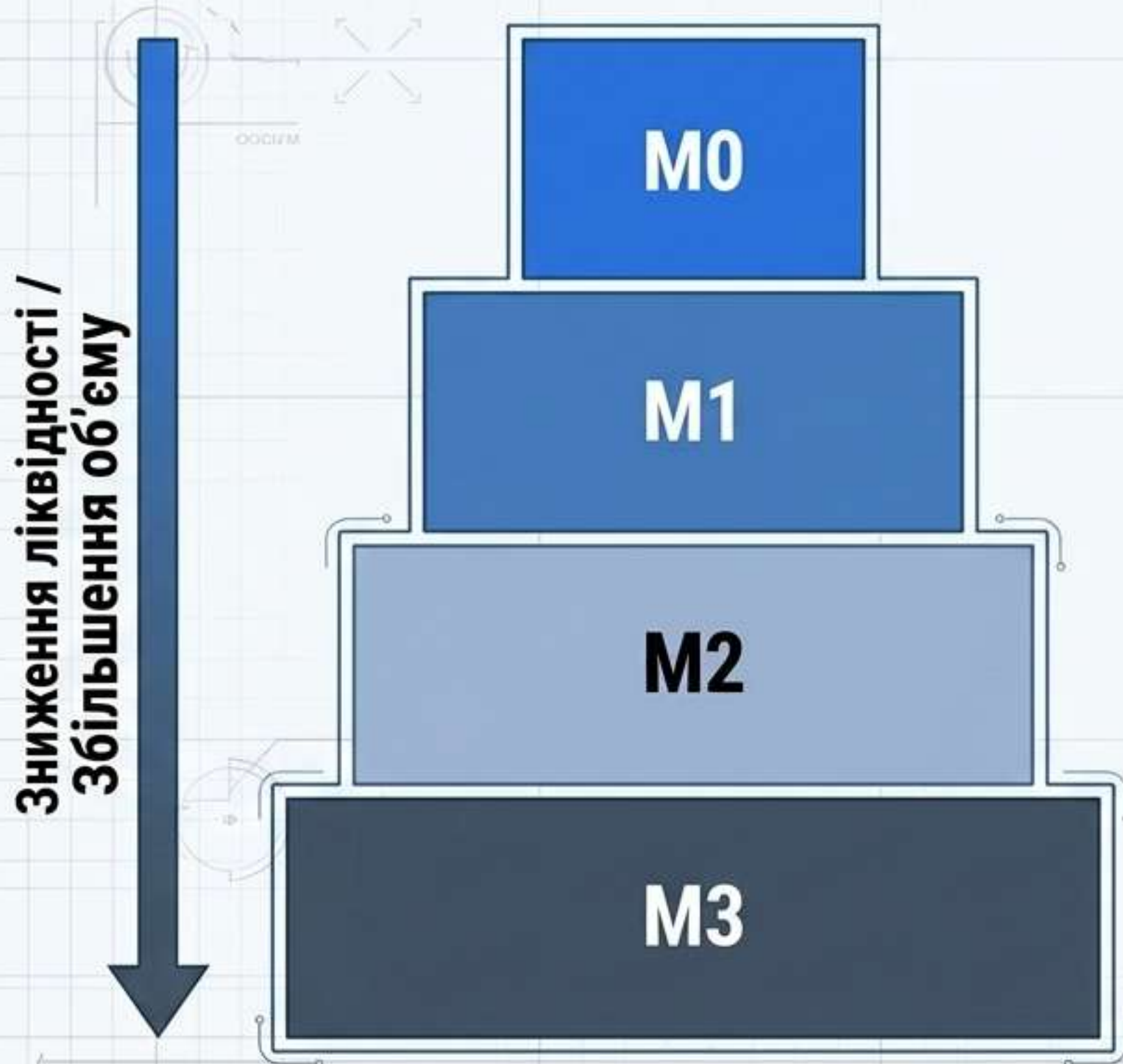
Грошовий ринок автоматично балансує систему, трансформуючи заощадження у платоспроможний попит фірм та уряду, або переміщуючи «зайві» гроші на світовий ринок.

Ручне управління клапанами: Втручання Центрального Банку

Інсайт: Емісія чи вилучення грошей балансує поточний цикл, але створює ризики дисбалансу для наступного циклу відтворення.

Архітектура резервуару: Грошові агрегати та Ліквідність

Найвища ліквідність. Готівка поза банками. Безпосередньо в обігу.

M0 + поточні банківські рахунки. Гроші, доступні на першу вимогу. Безпосередньо впливає на кон'юнктуру ринку.

M1 + строкові рахунки, депозитні сертифікати, кошти в іноземній валюті (стан тимчасового спокою).

Найнижча ліквідність. M2 + цінні папери власного боргу банків Найширший показник маси. Потребує часу або фінансових втрат для вступу в обіг.

Генезис маси: Грошова база проти Грошових агрегатів

Дашборд ліквідності: Динаміка маси в Україні (2023–2026)

Історичні максимуми

Грошова маса (М3) зросла на понад 35% з кінця 2023 року.

Грошова база за 8 місяців 2026 року зросла на 7.1%.

Інсайти українського ринку (Серпень 2026)

Причини рекордного зростання МЗ

4 179,6 млрд грн
(+3,9% з початку року)

Зростання зумовлено значними бюджетними видатками та конвертацією міжнародної фінансової допомоги в гривню.

Стабільне прискорення Бази

1 257,9 млрд грн
(історичний максимум)

База зростала постійно: +7,7% (2024), +11,6% (2025). Це відображає високий рівень емісійної підтримки.

Феномен «живих» грошей (M0)

924,8 млрд грн
(+6,7% з початку 2026)

Закономірна реакція на труднощі перехідної економіки. Потужний попит на готівку супроводжується традиційними сезонними коливаннями.

Пульс системи: Швидкість обігу грошей

$$V = \frac{P \times Q}{M}$$

V (Швидкість)

Частота використання кожної одиниці для реалізації товарів за певний період.

$P \times Q$ (Номінальний ВВП)

Прямо пропорційна залежність. Середній рівень цін (P) помножений на фізичний обсяг товарів (Q).

M (Маса грошей)

Обернено пропорційна залежність. Якщо маса росте, швидкість математично може падати при фіксованому ВВП.

Швидкість — це показник інтенсивності. Затримка грошей на рахунках уповільнює оборот, створюючи ресурси для банків, але надмірне накопичення готівки знекровлює банківську систему.

Фактори впливу на швидкість: Попит проти Пропозиції

Сили попиту на гроші
(Бажання заощаджувати)

Механіка: Зростання попиту на гроші як на високоліквідний актив -> витрачання менш інтенсивне -> УПОВІЛЬНЕННЯ ОБІГУ.

Фактори: Зміна структури споживання, культурні потреби населення.

Сили товарної пропозиції
(Інтенсивність)

Механіка: Глибший поділ праці, краща інфраструктура (транспорт, електронні платежі) -> частіші транзакції -> ПРИСКОРЕННЯ ОБІГУ.

НЕБЕЗПЕЧНА ЗОНА: Втеча від грошей

Якщо виникає загроза знецінення, споживачі починають скуповувати товари «на всякий випадок». Виникає ажіотажний попит і втеча від грошей до товарів. Обіг стрімко прискорюється, розкручуючи інфляцію.

Управління механізмом: Макроекономічний консенсус

Скептицизм Кейнса

Швидкість обігу мінлива, тісно пов'язана з коливаннями відсотка.

Регулювати економіку суто масою грошей – неможливо.

Акцент на фіскально-бюджетному втручанні.

Монетаризм Фрідмана

Швидкість обігу можна прогнозувати. Зміни у швидкості можна нейтралізувати адекватною зміною маси грошей.

Сповільнюється – збільшуємо емісію; прискорюється – вилучаємо.

ФІНАЛЬНИЙ ІНСАЙТ

Швидкість обігу впливає на економіку не абсолютною величиною, а своєю **зміною (прискоренням чи уповільненням)**. Сповільнення обороту є **найсприятливішим середовищем для проведення фінансових реформ та антиінфляційних програм**, оскільки воно розширює місткість грошового ринку.

